

Vähähiiliset ja resurssiviisaat ratkaisut Pohjois-Pohjanmaan kunnissa

Hinku-webinaari 2.0

Teemu Ulvi, SYKE

9.12.2020

**MICRO
POLIS**

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

**Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020**

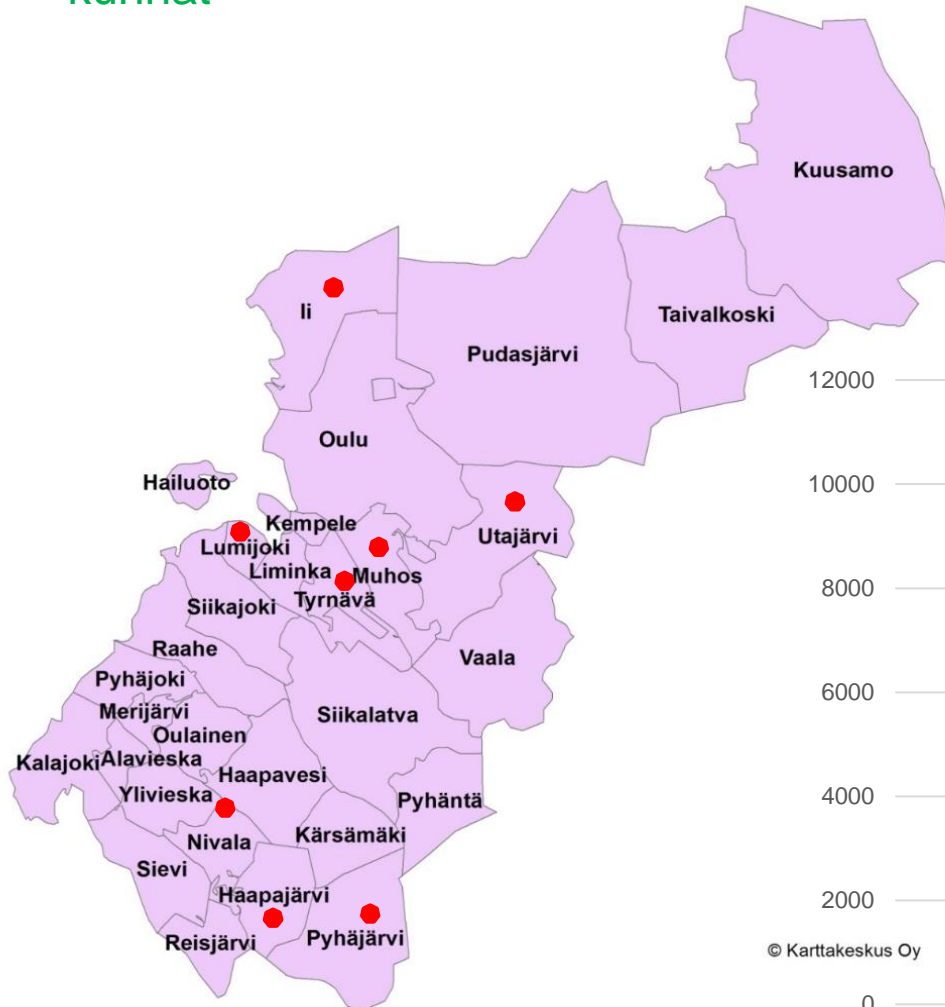

Teemu Ulvi

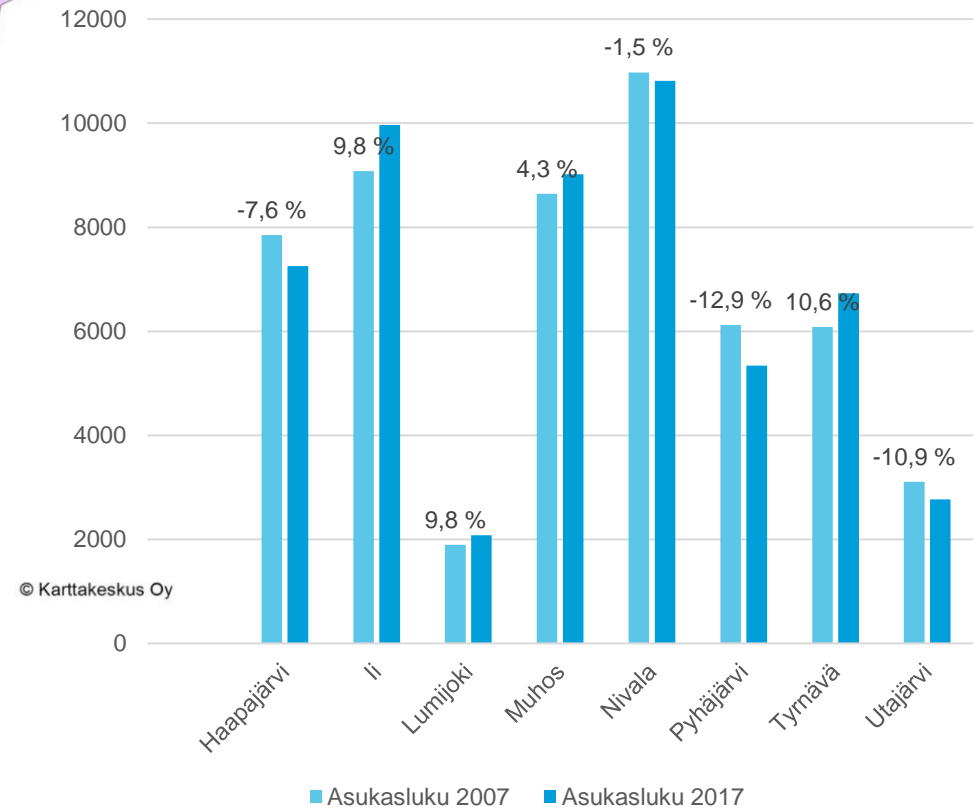
- Tutkimusinsinööri,
Suomen ympäristökeskus,
Oulu
- Vähähiilisyys Hankkeet
 - VÄRE - Elinvoimaa Pohjois-Pohjanmaalle vähähiilillä ja resurssiviisailla ratkaisuilla 2018-2021
 - VÄPPI - Vähähiilinen Lappi - Yhteistyöllä vähähiilisyttä 2019-2022
 - KAHINA - Kainuun ja Koillismaan kunnat hiilineutraaleiksi 2020-2022

VÄRE-hankkeen kunnat

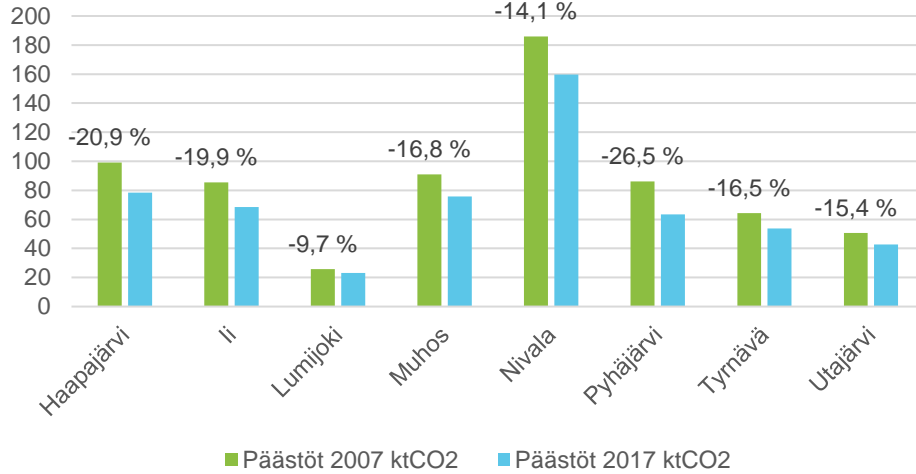

Kuusamo, Taivalkoski
ja Vaala mukana
KAHINA-hankeessa

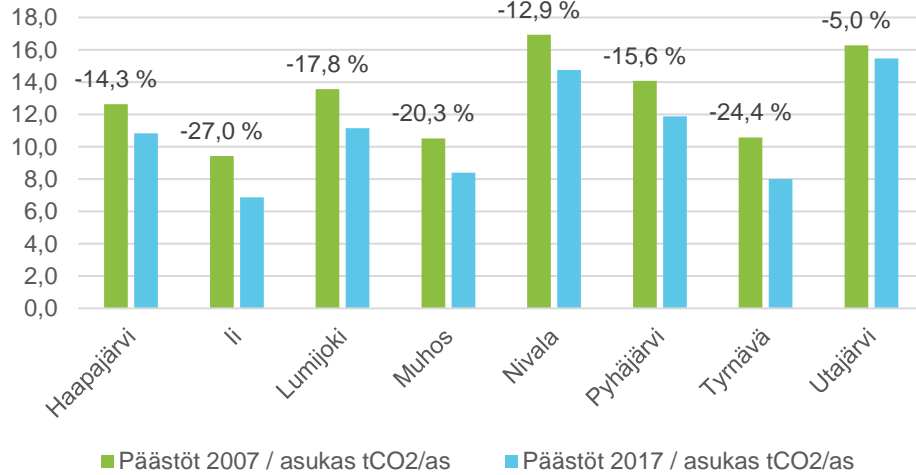

Päästökehitys

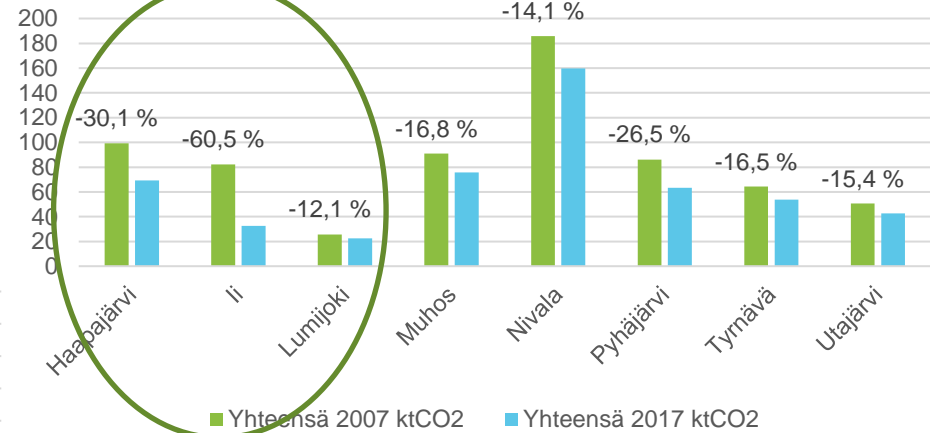
Päästöt 2007-2017

Päästöt/asukas 2007-2017

Päästöt ml. tuulivoimakompensaatiot 2007-2017

TUULIVOIMAKUNNAT

- Väre-kunnista 7/8 kuuluu Hinku-verkostoon

2011 li

2016 Muhos,
Pyhäjärvi,
Tyrnävä

2018
Haapajärvi,
Utajärvi

2020 Lumijoki

- Pohjois-Pohjanmaan kunnista myös Raahe, Vaala ja Ylivieska ovat Hinku-kuntia

© Karttakeskus Oy

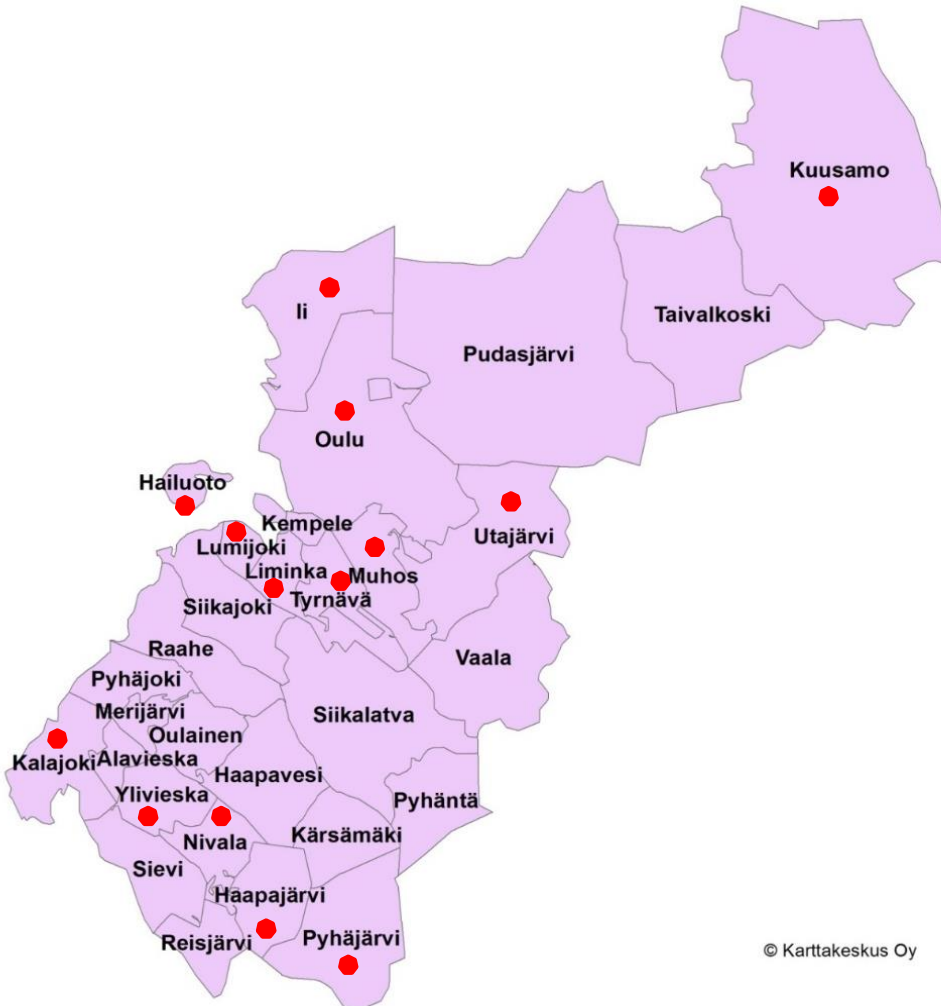
- Väre-kunnista 4/8 kunnista kuuluu kunta-alan energiatehokkuussopimukseen (KETS)

li, Muhos, Nivala, Utajärvi

- Päätännyt liittyä

Haapajärvi, Lumijoki, Pyhäjärvi, Tyrnävä

- Pohjois-Pohjanmaan kunnista myös Hailuoto, Kalajoki, Kuusamo, Liminka, Oulu ja Ylivieska kuuluvat KETSiin

© Karttakeskus Oy

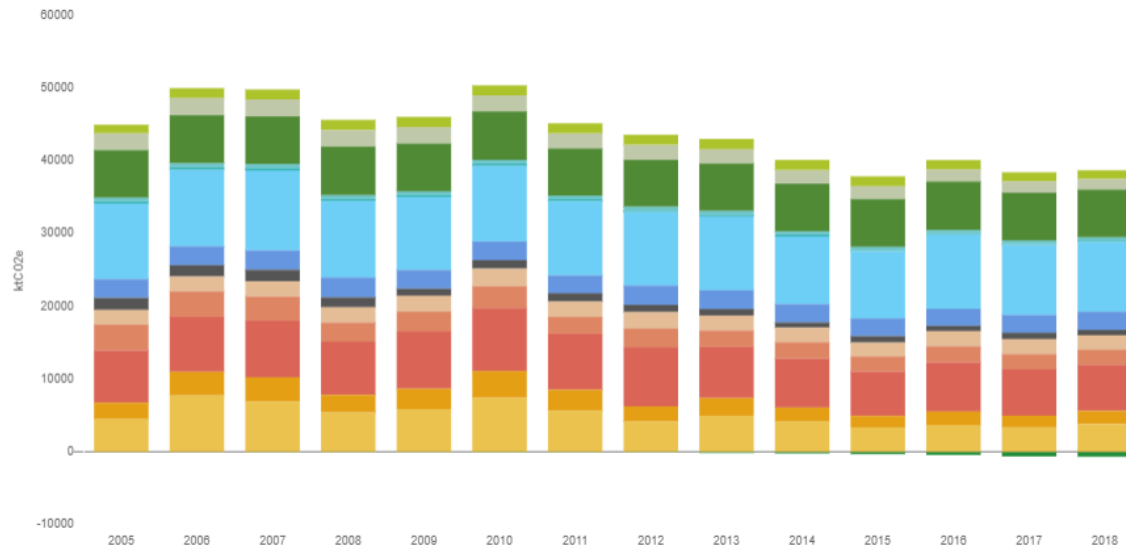
Kuntaorganisaation osuus koko kunnan alueen energiankulutuksesta ja päästöistä on muutamia prosentteja

- Miksi kuntien kanssa kannattaa sitten tehdä vähähiilisyystyötä?
 - Usein vähähiilisyystoimet on helppo integroida kunnan normaaliin toimintaan ja ne ovat taloudellisesti kannattavia
 - Kuntien esimerkki voi kannustaa yrityksiä, muita organisaatioita ja kuntalaisia myös vähähiilisyystyöhön
 - Kunta voi vaikuttaa päätöksillään monien muiden tahojen energiankulutukseen ja toimintatapoihin
 - Kunta voi tarjota neuvontaa ja ohjausta ja toimia esim. kehitys- ja investointihankkeiden rahoituksen hakijana ja rahoittajana

Mitä kuntien kanssa on tehty ja tehdään?

- Välitetään tietoa esim.
 - Kasvihuonekaasupäästöistä
 - Tuki- ja rahoitusmahdollisuuksista
 - Sähköautojen latauspisteistä
 - Esimerkkejä hyvistä vähähiilisyystoimenpiteistä
- Tehdään taustaselvityksiä esim.
 - lämpö- ja sähköenergiataseista
 - uusiutuvien energialähteiden potentiaaleista
 - Päästökehityssennusteista
 - Liikenteen päästövähennysmahdollisuuksista
- Tehdään kannattavuus selvityksiä esim.
 - kiinteistöjen lämmitysmuodon vaihtamisesta öljystä uusiutuviin
 - Valaistuksen vaihtamisesta LEDeihin
 - Aurinkopaneeli-investoinneista
 - Sähkön kysyntäjouston liittymisestä

KAIKKI KUNNAT

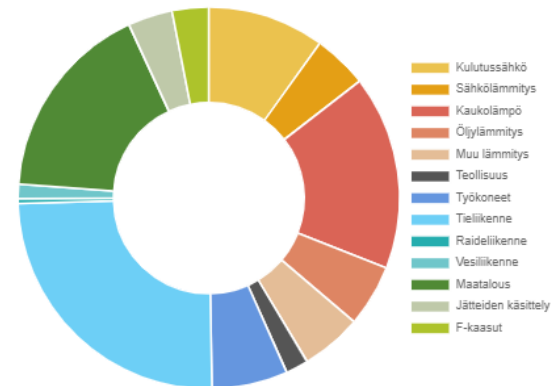

ALUE
KAIKKI KUNNAT Aluevalinta

LASKENTAMENETELMÄ
HINKU-LASKENTA Menetelmävalinta

Kuntien tavoitteiden seurantaan tarkoitettu oletuslaskentamalli. Ei sisällä päästökauppaan kuuluvien teollisuuslaitosten polttoaineiden käyttöä, teollisuuden sähkönkulutusta, teollisuuden jätteiden käsittelyn päästöjä eikä kuorma-, paketti- ja linja-autojen läpiajoliikennettä. Alueella tuotetusta tuulisähköstä lasketaan kunnalle päästökompensaatio vuosittaisen sähkön päästökertoimen mukaisesti.

PÄÄSTÖJEN JAKAUMA 2018 — KAIKKI KUNNAT

<https://paastot.hiilineutraalisuomi.fi>

Kuntia on tuettu myös vähähiilisyystyön organisoimisessa ja koordinoinnissa

- Osallistuttu kuntien Hinku-työryhmien työhön
- Kehitetty apuvälineitä vähähiilisyystyölle esim.
 - HINKU-vuosikellopohja
 - energiatehokkuussopimuksen toimintasuunnitelma
- Autettu kuntia energiatehokkuussopimukseen liittymisessä

Kuntia on tuettu vähähiilisyystyön strategisessa suunnittelussa

- Kunnille on tehty resurssiviisauden tiekarttoja

1.4 Resurssiviisauden osa-alueet eli ”Kaistat”

Tiekartan tavoitteet

1. **Ei ilmastopäästöjä** – kunta toimii hiilineutraalisti eikä tuota ilmastomuutosta aiheuttavia kasvihuonekaasupäästöjä
2. **Ei jätettä** – kunta toimii kiertotaloudessa, jossa materiaalit kiertävät eikä jätettä synny
3. **Ei ylikulutusta** – kunnassa kulutetaan luonnonvaroja maapallon kantokyvyn rajoissa

Utajärven kunta › Toimielimet › Valtuusto › Esityslista 10.12.2020

Valtuusto

Esityslista 10.12.2020/Asianro 106

Edellinen asia | Seuraava asia

 Kokousasia PDF-muodossa

Liitteet

3

Resurssiviisauden tiekartta Utajärvi 23.11.2020

Valmistelutyö on tehty osana Pohjois-Pohjanmaan liiton osarahoittamaa hanketta "VÄRE – Elinvoimaa Pohjois-Pohjanmaalle vähähiilisillä ja resurssiviisailta ratkaisulla". Utajärven kunta on ollut hankkeessa mukana yhdessä seitsemän muun kunnan kanssa.

Valt 10.12.2020
771/10.00.00/2020

EHDOTUS:

Valtuusto päättää hyväksyä liitteenä olevan resurssiviisauden tiekartan Utajärven kunnassa pitkän tähtäimen visioksi hiilineutraaliuteen pyrittäessä.

PÄÄTÖS:

Kuntia on autettu konkreettisten vähähiilisyystyön toteuttamisessa

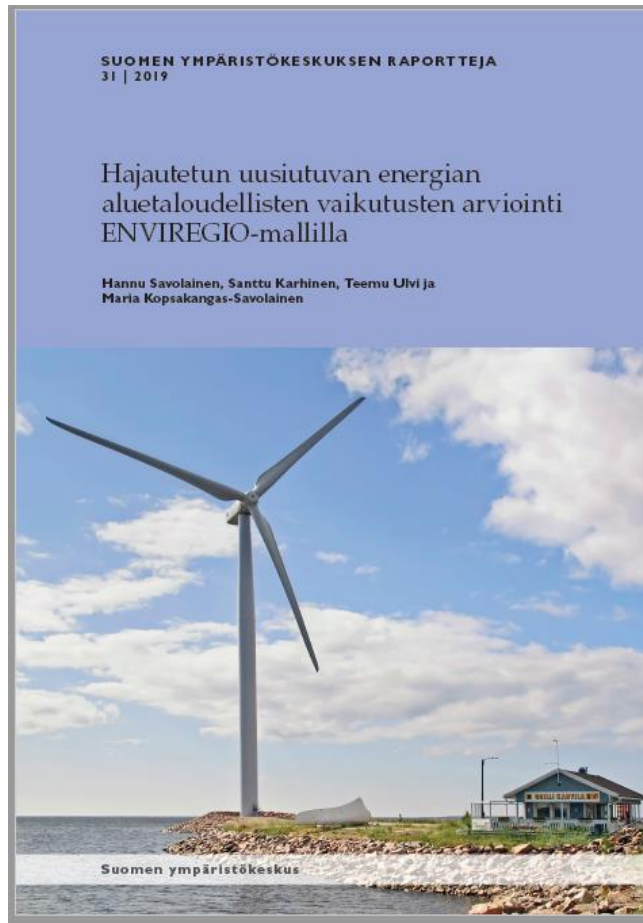
Vilkunan päiväkoti, Nivala

- Öljylämmityksen vaihto ilma-
vesi-lämpöpumppuun
- Tehty kannattavuuslaskelmat ja
autettu energiatukien
hakemisessa

Kaupungintalo, Haapajärvi

- Aurinkovoimala
- Tehty kannattavuuslaskelmat ja
autettu energiatukien
hakemisessa

Arvioidaan vähähiilisyysinvestointien aluetaloudellisia vaikutuksia

- Kehitetään maakuntakohtaisia arviointimalleja
- Arvioidaan esim. vähähiilisen energiantuotannon (mm. tuulivoimainvestoinnit, metsäbioenergian käytön lisääminen) ja kaavoituksen ja rakentamisen vaikutuksia työllisyyteen, arvonlisäykseen ja verotuloihin

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Tehty aurinkopaneelien ja kompostorien yhteishankintoja

- Aurinkopaneelijärjestelmiä toimitettu yhteishankintojen kautta yli 25 kappaletta
 - Aurinkosähkön vuosituotanto noin 90 MWh
- Kompostoreita hankittu vajaat parikymmentä

Viestitään vähähiilisuuden edistämismahdollisuuksista

- Infopaketti soiden käytön ilmasto- ja ympäristövaikutuksista
- Tehdään kunnille viestintämateriaaleja niiden vähähiilisyystyöstä
- Lehtiartikkeleita, julkaisuja jne.

Esimerkkitoimenpiteitä Energialoikka-sivustolle

Lisää suosikkeihin

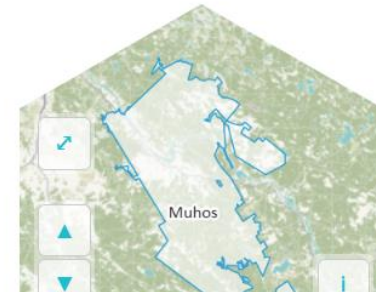

Muhoksen Huovilan koulu öljystä maalämpöön

Kirjoittajalta SYKE | Julkaistu 4.3.2020

Huovilan koulu Muhoksella. © Muhoksen kunta

<http://energialoikka.fi>

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Euroopan unioni
Euroopan aluekehitysrahasto

Kokemuksia yhteistyöstä kuntien kanssa

- Tärkeintä on, että kunnassa on vähintään yksi innokas johtava viranhaltija, joka vie asioita eteenpäin ja innostaa muitakin
- Kunnissa on hyvin vakiintuneet toimintatavat, joiden muuttaminen vaatii kärsivällistä valistustyötä ja aikaa
- Päätöksenteko ja asioiden eteneminen on kunnissa usein hidasta
- Varsinkin pienissä kunnissa on usein vähäiset henkilöresurssit ja asiat tyssäävät usein avainhenkilöiden ajanpuutteeseen
- Kiireisillä avainhenkilöillä pelkoja oman työmäärän lisääntymisestä
- Energia-asioista on helppo keskustella kuntien kanssa ja löytää vähähiilisiä toimenpiteitä, resurssiviisaudesta ja kiertotaloudesta vaikeampaa
- Haastavaa saada kaikki kunnan hallinnonalat mukaan vähähiilisyystyöhön
- Kunnat viestivät omasta vähähiilisyystyöstään aivan liian vähän

Ota yhteyttä

Teemu Ulvi

Suomen ympäristökeskus, Oulu

Puh. 040-5717858

Teemu.ulvi@syke.fi

